

Ålands landskapsregering
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2019/8807
Elisabeth Storfors

Kontaktperson
Jonna Varsa, barnkonventionsansvarig
Lotta Angergård, vik verksamhetsledare

Ärende: **Remissvar gällande förverkligande av en grundskoleundervisning för personer som fullgjort läroplikten - mellanrapport**

Rädda Barnen är politiskt och religiöst obundna och har barnkonventionen som grund i allt vårt arbete. Vårt uppdrag som barnrättsorganisation vid yttranden och i remissvar är att sätta fokus på barn och barns rättigheter. Enligt barnkonventionen är alla under 18 år barn.

Bakgrund

Grundskoleutbildning för andra än läropliktiga vänder sig till de ungdomar som fullgjort läroplikten men inte erhållit avgångsbetyg från grundskolan. Det handlar oftast om ungdomar som flyttat till Åland i slutskedet (årskurs 7 - 9) i den grundläggande utbildningen och inte hunnit få avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen under läropliktstiden. Det är unga vuxna i åldern 17 – 25 år som inte kan, på grund av sin ålder, delta i utbildningen för läropliktiga men de behöver ett avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen och studiefärdigheter för att fortsätta studera på gymnasialstadiet.

Målgruppen är också andra vuxna med invandrarbakgrund, som på grund av sin svaga grundutbildning har behov av i synnerhet undervisning i inledningsskedet i den grundläggande utbildningen, såsom läs- och skrivefärdigheter och matematiska färdigheter, och/eller som behöver ett avgångsbetyg för att kunna söka till fortsatta studier.

Förutom inflyttade och sent anlända till grundskolan finns även grundskoleelever som av någon anledning avbrutit eller som inte fullgjort sin läroplikt med ett godkänt avgångsbetyg, utan avslutar grundskolan med endast ett skiljebetyg.

För Rädda Barnen är rätt till grundskoleutbildning för en person som fyllt 18 år och saknar ett avgångsbetyg från grundskolan viktigt från familj- och integrationsperspektiv. På Rädda Barnens ungdomskaffe för inflyttade berättade ungdomarna att de har t.ex. tolkat åt sina föräldrar i olika sammanhang.

5. Närmare beskrivning av de tre olika skedena

Rädda Barnen välkomnar skrivningen om undervisningsutbudet som innehåller valfrihet och alternativ som möjliggör studier i olika livssituationer. Familj- och genusperspektiv är viktig i planeringen av förverkligandet av utbildning som passar olika livssituationer.

Rätt till elevhandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter i inlednings- och slutskedet är viktigt och Rädda Barnen vill påminna att det behövs kompetenta, utbildade elevhandledare som kan handleda med ett normkritiskt perspektiv. Deltagare på Rädda Barnens ungdomskaffe för inflyttade (juli 2020) berättade om fördomar de hade upplevt: *"Alla rekommenderade till oss att lära till närvårdare. Vad tror de om oss? Att vi inte kan mer? Möjlighet att kunna studera vidare. Jag vill studera till universitet."*

7. Rutiner för anmälningsförfarande till utbildningen

I det sista stycket står det att: "Kommunen kan antingen välja att köpa utbildningstjänster för personen eller ordna utbildningen i kommunens grundskola." Rädda Barnen tänker att det kan vara svårt att ordna utbildningen för vuxna i kommunens grundskola samtidigt som eleverna är på plats. Det vore bra att ordna utbildningen någon annanstans, också med tanke på sociala aspekten, tryggheten och samhörighet. Det är viktigt att de som deltar i utbildningen får möjligheten att bygga sociala relationer i utbildningen, inte bara ämnesspecifika kunskaper. Från jämlikhetsperspektiv ser vi också att det vore bra med en organiserad enhet som utbildningsanordnare med kulturell kompetens, kultursensitivitet och normkritiskt perspektiv samt tillräcklig kunskap för att ordna grundskoleundervisning utifrån de olika behov som personer som fullgjort läroplikten har.

Mariehamn 31 augusti 2020

Lotta Angergård
Vik. verksamhetsledare

Jonna Varsa
Barnkonventionsansvarig